

VESTNÍK

SOKOLSKÁ ŽUPA POVAŽSKÁ
M. R. ŠTEFÁNICA

Ročník 2019 / č. 2 / 19.10.2019

Nepredajné

Slávnostná športová akadémia pri 100. výročí založenia Sokolskej župy a TJ v Trenčíne

Považská sokolská župa M. R. Štefánika so sídlom v Trenčíne v spolupráci s Jednotou SOKOL Trenčín organizuje športovú akadémiu pri príležitosti 100. výročia založenia Sokolskej župy a TJ v Trenčíne. Dnešná akadémia sa koná pod záštitou predsedu Trenčianskeho samosprávneho kraja, Ing. Jaroslava Bašku a s podporou Mesta Trenčín. Želáme Vám príjemný sokolský zážitok!
S pozdravom nazdar!

„Nech je každý z nás lepším dnes, ako bol včera a naša vlasť bude veľkou a slávnou.“ M. R. Štefánik

Úvodné slovo starostky

Prihováram sa Vám, milí čitatelia, členovia a priatelia Sokola, mládež, nám všetkým!

Pri uvažovaní, čo zaujímavé napísať pre čitateľov Vestníka Považskej sokolskej župy pri oslave storočnice, mi napadlo, že najzaujímavejšie bude zaspomínať si na našich predkov. Sokolskí funkcionári a činovníci mali v tej dobe obmedzené možnosti na komunikáciu v rámci členskej základne. Aby medzi sebou dostatočne komunikovali, museli správy rozposielať poštou, vydávali časopisy v malých formátoch, v ktorých informovali o akciách v jednotách a župách. Tieto knižočky z viacerých žúp zviazali do knihy s názvom Sokolské besedy. Naša Považská sokolská župa v tej dobe vydávala aj časopis pre sokolskú mládež na Slovensku. Článkami z týchto časopisov, ktoré sme prepísali, Vám chceme priblížiť vtedajšiu dobu. V nej naši predkovia spomínali a vzdávali úctu veľkým národovcom. Týmto Vestníkom chceme pripomenúť históriu činnosti Sokola na Slovensku, obdobie 100 rokov sokolskej činnosti všeobecne a tiež činnosti telocvičných jednot a župy. V rôznej literatúre sme našli množstvo informácií, ktoré Vám budeme postupne prinášať prostredníctvom ďalších vydaní Vestníka.

Pri tejto príležitosti chcem poďakovať našim predkom, tvorcom sokolských ideí Dr. M. Tyršovi, našim zakladateľom za vybudovanie krásnej Sokolovne, ktorej priestory nám vytvárajú útočisko, starostke Jednoty SOKOL Trenčín a zároveň miestostarostke Považskej sokolskej župy M. R. Štefánika sestre Ľubici Držkovej. Ďalej ďakujem predsedníctvu Jednoty SOKOL Trenčín za starostlivosť o duchovný, telesný a materiálny rast Sokola v Trenčíne. Moja vďaka patrí aj telocvičným jednotám v župe a všetkým verným členom Sokola, tvorcom a cvičencom hromadných skladieb, športovcom jednotlivých oddielov, priateľom a sympatizantom za pochopenie a vernosť zachovania sokolských ideí.

Veľké ďakujem patrí predsedovi Trenčianskeho samosprávneho kraja Ing. Jaroslavovi Baškovi, pod ktorého záštitou sa celá oslava stého výročia založenia Považskej sokolskej župy a TJ v Trenčíne koná.

S pozdravom NAZDAR!
Oľga Samáková

Sokol očami starostky

História

Sokolské hnutie bolo založené po páde Bachovho absolutizmu ako česko-nemecký telocvičný spolok a gymnastická organizácia v r.1862 Miroslavom Tyršom a Jindřichom Fugnerom. 16. februára 1862 založili telocvičnú jednotu pražských, ktorej dali názov Sokol. Hlavnou úlohou tejto organizácie bolo cvičenie, ale aj prednášky, diskusie a skupinové výlety so zdôraznením fyzického, mravného a intelektuálneho rozvoja osobnosti. Na Slovensku bol priekopníkom tejto myšlienky dr. Ivan Branislav Zoch. Takiež, viedol svojich nasledovníkov k slovenskému uvedomeniu sa, čo vzbudzovalo odpor u maďarsky mysliacich obyvateľov a predstaviteľoch Rakúsko-Uhorska. Prvým starostom Sokola na Slovensku bol Vavro Šrobár. Českí Sokoli cvičili na počítanie, zochovci občas cvičili so sprievodom spevu a hudby národných piesní. Vytvorenie Československej republiky umožnilo zakladanie Sokola na Slovensku. Tento počas dvadsiatich rokov významne ovplyvnil politické hnutie, pričom bol apolitický. Sokol bol prvou organizáciou, ktorá sa už v r. 1926 postavila proti fašizmu.

Naša sto ročná sokolská existencia má však aj svoje temné obdobia. Bolo to počas tzv. Slovenského štátu a po r.1948 za komunistického režimu. Po Mníchove bolo opäť sokolské demokratické a slobodomyselné hnutie zakázané. Vládnym nariadením v roku 1938 boli zrušené všetky telovýchovné spolky. Toto nariadenie využila Hlinkova garda a v roku 1939 obsadzovala Sokolovne, vrátane našej v Trenčíne a tieto priestory využili na akcie Hlinkovej gardy a Hlinkovej mládeže. Členov Sokola napádali, zatýkali a majetok devastovali. Sokoli však začali vytvárať ilegálne skupiny a pripravovali sa na odboj a boli súčasťou bojov v SNP. Bolo zrejmé, že ani prenasledovanie a ničenie majetku nezničilo myšlienku Sokola.

XI. Sokolský zlet v roku 1948, sa zmenil na veľkú protikomunistickú manifestáciu. Len čiastočne sa podarilo obnoviť činnosť vojnou zdecimovaného Sokola. Hnutie bolo prakticky po r.1948 opäť rozpustené. Komunistická strana sa v nasledujúcich rokoch pokúsila nahradiť zlety spartakiádami. Paradoxne komunistická totalita zahubila masovú telesnú kultúru a turistiku a podporovala len ostatné športy. Oživené boli cvičenia vo forme spartakiád. Tieto síce mali sokolskú formu, ale stratili sokolský obsah. Autori skladieb, organizátori, cvičitelia, boli v odboroch ZRTV, avšak boli vychovaní v sokolských tradíciách, a tak bol duch sokolstva zachovaný.

Sokolské ideály boli v určitých obdobiach znevážené a systematicky likvidované. Sokol sa ešte raz objavil nákrátko počas roku 1968 a znovu úplne ožil v roku 1990 po politických udalostiach v Európe. Zmýšľanie väčšiny sokolov sa nezmenilo a zostali verní demokratickým a humanistickým princípom.

Vlastné spomienky

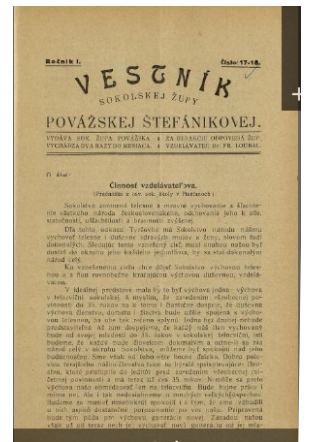
Veľa informácií o živote Sokola mám z vlastného života. Mojim rodiskom je Drietoma, obec, ktorá sa nachádza na slovensko-moravskom pomedzí. Vychovaná som bola vo viacpočetnej roľníckej rodine, moji rodičia boli členovia Sokola v obci a zúčastnili sa aj pri sadení Lipy bratstva v Starom Hrozenkove. Starostom Sokola v Drietome bol Gustáv Ábel, ktorý bol jedným z organizátorov sadenia Lipy bratstva. Podrobnosti o zasadnutí lipy v Starom Hrozenkove sa dozvieme v článku vo Vestníku.

Všetci členovia mojej rodiny boli Sokoli a cvičili sme aj na všetkých spartakiádach. Sestra Zuzka Mináriková bola členkou ZRTV. Bola starostkou Považskej župy Sokolskej od roku 2005. Na župnom zjazde, 15.6.2005, som ju na poste starostky vystriedala ja. Túto pozíciu zastávam do dnešného dňa.

Vestník

Pri príležitosti III. Telovýchovných slávností v Trenčíne v roku 2010 sme síce obnovili Vestník, ale nevedeli sme pokračovať vo vydávaní. Teraz, pri príležitosti tohto významného jubilea, chceme vydaním tohto Vestníka pripraviť informácie z histórie Sokola, ale aj predstaviť naše telocvičné jednoty. Našou snahou je pripomenúť pokračujúcej generácii Sokola našu vzácnu minulosť. Hovorí sa, že kto si neváža svojich predkov, stráca svoju a aj národnú identitu.

Športová akadémia

Pri prípravách dnešnej slávnosti sú spomienky našich členov veľmi dôležité. Pomohli nám tiež pri príprave „Pamätnej knihy k 100. výročiu ...“. Výstižná je veta tvorcu knihy: „Boli sme tu, sme tu a budeme tu!“.

Oľga Samáková
starostka

Vznik Sokola a Považskej sokolskej župy M. R. Štefánika

Janko Jesenský

Váš čistý zrak mám rád – keď všetky zraky gánia,
tie rady stíchnuté – uprostred hurhaju,
päsť Vašu milujem – keď všetky päste rania,
Váš čistý, pevný štít – keď cnosti padajú,
stráž Vašu nad česťou – keď všetci bruchá chránia,
tu lásku k svojetí – keď o ňu nedbajú,
keď plazy okolo ju dravým smiechom hania,
do blata trhajú a sa jej rúhajú.
Viem sväté nadšenie, čo v srdciach Vašich žije,
Povedie k životu, neskľzne v močiare,
Kde hemžia v hnilobe sa slizké čierne zmije.
Hor prápor vysoko! Ten život radostný je,
Keď z duší zvlnených pri očiach požiar
Sťa prudký vodomet do jarnej výšky bije.

Dejiny sokolského hnutia

V obrodeneckej dobe dňa 16. februára 1862 dr. Miroslav Tyrš založil telocvičný spolok SOKOL za účasti 75 členov. Prevala uvedomelých národovcov víťala jeho založenie. Najvýznamnejší predstavitelia v Prahe zúčastňovali sa cvičení, lebo si uvedomovali vzájomnú spätosť zdravia a sily ako podkladu pre borbu za lepšie postavenie seba, svojho prostredia a celého národa.

Tyršovi najmä po organizačnej a materiálnej stránke pomáhal Jindřich Fügner. Preto sú obaja považovaní za zakladateľov Sokola. Členov pribúdalo a cvičenia sa rozšírili o mládež a ženy. Šírili sa aj na vidiek, ba dokonca aj do Ameriky, kde už v roku 1865 bolo dvadsať jednôt s takmer dvetisíc členmi.

Slovensko a Sokol

Na Slovensku sa v tom čase dostáva Sokol do povedomia prostredníctvom Ivana Branislava Zocha, telovýchovného priekopníka na prvom slovenskom gymnáziu v Revúcej.

Aj u slovenských predstaviteľov bolo toto uvedomenie známe a aj hodné nasledovania. Vieme, že už Karol Kuzmány často zdôrazňoval, že sa musíme aktívne snažiť o získavanie zdravia, sily. Aj jeho dôverný priateľ v zastrčenej Oravskej Jasenovej Ctíboh Zoch (spoluvorca Memoranda slovenského národa a spoluzakladateľ Matice

slovenskej) to potvrdzuje. Synovi, budúceho zakladateľovi Sokola na Slovensku Ivanovi Branislavovi v liste z 1. marca 1865 do Viedne píše: „Branislave, keď Ty tak duchom aj telom veľmi pracuješ, to bude mať iste dobré účinky a Tvoja sila sa obrovsky zmôže. Veru len obrovská duševná a telesná sila môže veľké práce podnikat' a prebrať na seba. V našej vrstve sme mali málo tak vychovaných jednotlivcov, aby vládali veľkou silou a preto aj naše podniky sú veľmi kúskovaté.“

Ivan Branislav Zoch

Otcove múdre rady a I. B. Zochova pravidelná návšteva nemeckého turnérskeho spolku v Erlangene a vo Viedni priviedli o rok neskôr v roku 1866 mladého nadšeného profesora prvého nášho gymnázia v Revúcej ku pravidelnému cvičeniu so žiakmi, sokolmi. Po niekoľkých rokoch vydateného cvičenia prikrčil k založeniu Sokola. Nielen v Revúcej, ale po celom Slovensku. Viedol cvičenia tak, že na jeho dobu boli na úrovni najlepších. V tom čase už mal vedomosti o pražskom Sokole a odoberal jeho časopis. Českú organizáciu si vzal ako vzor, hoci ju poznal len z tlače. Vo vlastnom cvičení sledoval oveľa širšiu škálu ako bola v Nemecku (prostné a nárad'ové), aj širšiu ako mal Tyrš (prostné a nárad'ové, úpoly a skupiny). Po zriadení si vlastnej kameňotlače vydal v roku 1873 vlastným nákladom „Krátky návod k vyučovaniu v telocviku“, kde už má pojaté okrem prostných a nárad'ových aj cvičenia ľahkoatletické aj s pretekaním, tance (odzemok), hry, turistické podujatia a verejné cvičenia, čím sa podstatne priblížil všestrannosťou a širokým záberom ku najmodernejším systémom cvičenia vo svojej dobe.

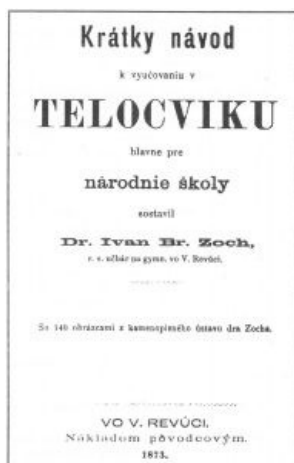

Aj pri verejných cvičeniach postúpil mimoriadne dopredu, lebo v období, keď Tyrš ešte cvičil na počítanie, Zochovi zverenci cvičili z času na čas so sprievodom spevu a hudby národných piesní. Pre Zochovu telocvičnú skladbu so žiakmi revúckeho gymnázia zložil sprievodnú hudbu „Spevy sokolov tatranských“ Ľudovít Vansa. Náplň cvičení rozhodne Zoch od Tyrša neprebral, prebral len spolkový systém.

Pretože Zoch bol presvedčený, že len školské cvičenie mládeži nestačí a uvedomoval si vysoké hodnoty spolkového telocviku, pripravoval sokolských žiakov na škole k tomu, aby si sami viedli cvičenia a tieto šírili po Slovensku a zakladali telocvičné spolky. V Pešťbudínskych vedomostiach píše, že v Nemecku je okolo stotisíc turnérov, v Čechách rozmach Sokola a v Uhorsku sú len tri telocvičné spolky. V nasledujúcom článku predkladá konkrétne pokyny verejnosti a hasičským združeniam ako zakladať na Slovensku telocvičné jednoty. O Revúcej píše, že sa tam Sokol

rýchle ujal. Ani väzenie ho neodradilo usilovať aj naďalej o založenie slovenského spolku Sokol pod heslom štyroch S – sloboda, svornosť, sila, sláva.

Krátky návod k vyučovaniu telocviku

V Krátkom návode k vyučovaniu v telocviku opisuje stručne cvičenia tak, ako ich už počas ôsmich rokov vykonával v Revúcej s chlapcami a dva roky s dievčatami. Cvičebný úbor mal podľa nemeckého vzoru. Čiapky so sokolským perom podľa sokolského vzoru. Po spoločnom cvičení prostných nasleduje cvičenie v družstvách. Hoci ťažiskom sú náradové cvičenia (vzor Eiselen a Tyrš), dopĺňa ich na svoju dobu veľmi pokrokovým cvičením v behoch, preskokoch, ľudových tancoch, čo je vec cel-

kom originálna a ukazuje na vernosť prostrediu, z ktorého pochádza. Po trpných cvičeniach nasledujú hry, pretekánie (plávanie, korčuľovanie) a výlety. Veľmi zdôrazňuje všestrannosť a metodický postup, ktorý si vyžaduje vzornú prípravu. Zoch, podobne ako Tyrš, si vypracoval vedecky podloženú terminológiu, ktorou by sme si aj dnes mohli mnohé

zia v Sarajeve a Petríniji. Aj tu viedol svoje cvičenia.

Maďari napokon povolili založiť český Sokol v Budapešti. Vieme, že tieto cvičenia navštevovali tajne aj naši poprední Slováci ako Milan Hodža, Juraj Slávik, generál Rudolf Viest a ďalší významní slovenskí dejatelia. Nikde na Slovensku nebolo možné presadzovať myšlienku o slovenskom Sokole, lebo stupňovanie maďarizácie postupovalo až natoľko, že Slováci už nemohli pôsobiť ani na školách ako učitelia. Slovenský prejav bol v celom Uhorsku nielen neuznávaný, ale hrubo v akýchkoľvek prejavoch potláčaný.

Sadenie „Lipy bratstva“

Slávnosť sadenia „Lipy bratstva“ na hranici česko-slovenskej sa mala konať 23. apríla 1922, avšak pre nepriaznivé počasie bola presunutá na 30. apríla 1922. Počasie ani v tento deň nebolo priaznivé, napriek tomu prišlo asi 2000 ľudí. Sokolská župa považská M. R. Štefánika dorazila na miesto skôr a poslala bratom z Moravy naproti vojenskú hudbu 17. pešieho pluku z Trenčína. O tejto udalosti sa dočítate v nasledujúcom článku.

zlepšiť. Pre uvedené zásady ostáva nám Zoch aj dnes vzorom, lebo založil systém dômyselného cvičenia, pri ktorom niet z moderného pohľadu chýb.

Pre uvádzanie do praxe nenachádzal dost' obetavých a snaživých ľudí, hoci vieme, že snahy o zakladanie sokolských jednôt boli už v Tisovci, Martine a aj v ďalších slovenských mestech. No zatvorenie prvého slovenského gymnázia v Revúcej, ďalších dvoch patronátnych v Kláštore pod Znievom a v Martine a tiež veľké prenasledovanie vlastencov udusili akékoľvek ďalšie snahy o spolkové cvičenie na Slovensku. Zoch veľmi zanevrel na maďarskú spoločnosť a zorganizoval odbojovú skupinu Getsemane, v ktorej združil vlastencov k odboju a k pomoci postihnutým. Stal sa správcom sudodielne v Krupine, ale onedlho prijal miesto učiteľa na gymnáziu v Osijeku. Dr. Ivan Branislav Zoch tak našiel útočisko v Slavónii a Chorvátsku ako učiteľ a riaditeľ gymná-

Pokračovanie v ďalšom vydaní.

Zaujímavosti z minulosti Sokola

Vznik kopaničiarskych slávností

V sprievode, ktorý vyšiel od hostinca „U Lavických“, boli tieto sokolské jednotky: Uherský Brod, Bojkovice (s pobočkami Pitín, Krhov, Bzová, Starý Hrozenkov, Komňa a Luhačovice). Keď dorazili na hranicu, vznikol najdojemnejší okamih slávností – zbratanie. Sokolské zástavy – Trenčianska a Uhersko Brodská, sklonili sa k sebe cez hraničný kameň a Slovák s Čechom podali si ruky. Hudba pritom hrala národné hymny, zhromaždenie ticho stálo s obnaženými hlavami a slzami v očiach. Starosta Považskej župy Štefánikovej prehovoril o bratstve česko-slovenskom, starosta pobočky v Starom Hrozenkove o význame slávností a „Lipy bratstva“. Pod korene zasadenej lipy boli uložené v sklenených puzdrách pamätne spisy. Pre prípad straty alebo poškodenia niektorého z nich uvádzame ich doslovné znenie:

Drietoma: „Sme si plne vedomí toho, že v jednote je sila, v bratstve a svornosti spása, mier a pokoj nášho národa, stojíme preto pevne na podklade československej vzájomnosti, pracujúc na jej upevnení. Cieľom tým sadíme za účasti Sokola a čestného obecnstva Považia a susednej Moravy túto „Lipu bratstva“ na rozhraní moravsko-slovenskom, želajúc si zo srdca, aby cit svornosti a bratskej lásky, ktorý čin tento náš vedie, prenikol celý národ a ujal sa v ňom tak pevne, ako je zakotvený v našich sokolských srdciach. Na zdar!

Autor: brat Gustáv Abel
učiteľ a jednatel' Sokola v Drietome

Bošáca: „Sadím ťa lipka bratstva,
keď spadli púta rabstva.
Ujmi sa, lipka milená,
ty, symbol vekov, Slovana.
Žiť budeš potom tisíc rokov
a vidieť našich vnukov –
ach, šťastných – v láske bratstva.

Ty kvitnúť budeš mnoho liet,
keď ja už budem v hrobe ltiť.
Keď mladosť tvoja dávno pominie,
a šedina rokov i teba ovinie,
ó, vspomeň, lipka, na mňa!

A pošli, lipka na môj rov
len jeden malý lístok tvoj,
Pošepnúť mi len tých pár slov,
Či svorne žije národ Slovanov.“

Autor: brat Juraj Gavalec
člen Sokola v Bošáci

Starý Hrozenkov: „Budoucím! Podepsaní členové pobočky Sokola ve Starém Hrozenkově, účastníci slávností sázení „Lipí bratrství“ na moravsko-slovenské hranici 30. dubna 1922, vkládají tento pamětní spis pod kořeny naší památné lipy. Jest naším vroucím přáním, aby tato lipa vyrostla v mohutný strom, jehož kořeny, pevně tkvíc v zemi moravské i slovenské, ať jsou nám i budoucím vždycky příkladem, jak jest nutno ve svornosti a lásce milovati a brániti zemi, která je naší vlastí.

A jako předkové naši hájili svobodu vlasti a národa až do posledního dechu, tak stůjme i my, Slováci a Češi, i Vy, budoucí, v jednom šiku jako pevná hráz proti všem vlnám cizáctví a zpátečnictví. Nás pak, kteří dočkali jsme se vytouženého osvobození svého národa a vlasti, kteří však dosud za volnost národa věsti musíme těžký boj, proti zlobě a neuvědomělosti lidské, pomněte budoucí!“

Autor: František Macek
řídící učitel a starosta Sokola
ve Starém Hrozenkově

Lipa bola zasadená pri čítaní týchto pamätných listov a potom nasledovalo zborenie maďarského hraničného kameňa. Do kameňa bili kladivom Česi aj Slováci a rozbíjanie kameňa ukončil básnik brat Gavalec slovami: „Dosiť si nás delil, ale už nebudeš!“ Mužské zbory bratov Sokola Drietomského a Starohrozenského zaspievali pri slávnosti piesne „Čo čušíš, Slovákovi mužný“ a „Hej, Slované“. Pánovi prezidentovi Masarykovi bol odoslaný pozdravný telegram.

Nasledoval koncert vojenskej hudby v útulnom lesnom zákutí. Bez tanca, kriku a obvyklého „výletného šantenia“ radovali sa, zoznamovali sa účastníci slávnosti až do chvíle rozlúčenia. Popoludní odišli všetci do Hrozenkova, kde hral domáci Sokol operetu „Z Českých mlýnu“. Večer sa konal československý večierok, pri ktorom domáci zahrli jednoaktovku „Matka“, potom až do polnoci sa striedali hudobné čísla všetkých zúčastnených.

Oproti správam z českých časopisov, ktoré uznávali zásluhu Drietomských, František Macek, řídící učitel a starosta Sokola Starohrozenského zapísal do kroniky: „konstatuji zcela objektivně, že větší část práce vykonal Sokol Starohrozenský a z něho zase nejvíce učitelé místní, ze Žitkové a z Vápeníc. Finanční tíhu slavnosti nesl téměř Hrozenský Sokol sám. Mravní výsledek slavnosti ovšem byl veliký. Rozepsaly se o ní časopisy nejen Sokolské a krajinské, nýbrž i velké denní listy“.

Velká Javorina

Ešte ďalej do histórie vzťahov Čechov, Moravanov a Slovákov by sme mohli ísť v súvislosti s legendárnou horou Veľkou Javorinou, kde sa od roku 1964 konajú podobné slávnosti bratstva Čechov a Slovákov. Spomína sa slávnostný charakter stretnutia v auguste 1845 na podnet Samuela Jurkoviča, stretnutie českých a slovenských študentov v roku 1847, či mohutný výlet na Javorinu v roku 1860. Aj napriek vyhrážaniu a zákazu zo strany Uhorska sa občania oboch národov zišli aj v rokoch 1880 a 1882. Pod hrozbou trestov bolo v roku 1887 stretnutie presunuté na moravskú stranu do Filipovho údolia pri Velkej nad Veličkou, na kopanice U Sabotů, na pohraničné lúky „Tomčalky“ alebo do Luhačovic. Tradície bratských vzťahov udržiavali Měšťanské besedy z Uherského Hradišťa, Strážnice, Hodonína a pobočka Československej jednoty založenej v Uherskom Brode v roku 1902. Na začiatku XX. storočia sa občania schádzali pod

Veľkou Javorinou spontánne a po vzniku ČSR bola tradícia obnovená stretnutím v roku 1922. Posledné stretnutie pred II. svetovou vojnou sa uskutočnilo v roku 1933. Po vojne sa konal na Javorine 1.9.1945 - I. národný zjazd československej vzájomnosti, o dva roky neskôr potom II. zjazd. V nasledujúcich 17 rokoch sa na Javorine konali len drobné výlety, nakoľko tradíciu prevzali v roku 1956 Kopaničiarske slávnosti.

Na Javorine bola obnovená tradícia až v roku 1964 v rámci osláv 20. výročia SNP—vznikli Slávnosti bratstva Čechov a Slovákov.

Z historického časopisu pre mládež „Sokolík“ z roku 1932

Pamiatka Štefánikova

... Už doletel! ach, doma je už, doma,
v tej drahej zemi ...
s jej otázkou sa hlbil v blankyt nemý,
až bôľ to veľké srdce vyhlodal,
keď zval ho Čas – on všetko – všetko dal
za spln sna – dal ta hrst'ma obidvoma
pre voľnosť vlasti ...

Dnes je doma, doma,
ved' doletel, kam duša túžila,
však – hajh! nie v náruč matky ani rodu,
lež v stĺpe dymu Smrti v ramená,
by sotva prišiel – mal sa ku odchodu ...

Nám ostala len tá hrud' studená –
a mramor čela, zhaslé zraky
(najkrajších citov vyschlé pramene),
nad nimi srdce žiaľom kamenie
a pohľad vzpurno blysne nad oblaky,
zkiad' šeptom vánku v otuplý sluch soznie,
že krásne žil a skonol grandiozne ...

A dunie hlahol zvonov od Dunaja,
v kvíľ steká záchvev tisíc úderov, obloha svieti
kým vijú veniec dcéry svobodného kraja,
obloha svieti smútku nádherou
a Kriváň trúchlo staré temá vzpína
a prajnej Sajne volá Vltava,
že plače národ, - jak sa plakáva
nad rakvou – syna – najväčšieho syna,
čo zažnul dušou zore nad horami
a doletel ...
Ó, plačte, plačte s nami!

Martin Rázus

Sokol na Bradle

A zase májový deň, do jeho jasu vpláva rok po rok tieň smútku. Zo shonu života zase ideme na Bradlo, trochu dumat', uctiť, spomínať – a vrátíme sa s novým oduševnením. V spomienkach sledujeme chlapca z Košarísk, junocha v Prahe, v Paríži, muža v parížskej vedeckej spoločnosti a na rôznych miestach sveta, dobývajúceho si uznania. A potom vojaka, a len jeho rýchlou vzdušnou dráhou vieme pospájať toľké miesta a toľké činy, pri ktorých ho toľko obdivujeme. A keď v duchu zobjímame všetky stanice tejto krásnej dráhy jeho života, zase sme na krátkej ceste od Vajnora k Bradlu. A stojíme na Bradle! Zapustili sme tu už korene, kto nás vyvráti? Až prídu také ťažké časy, že búrka bude chcieť vyvrátiť náš strom, musíme obstáť! To by sa so stromom musela vyvrátiť i zem, v ktorej – cítime to – máme korene hlboko a široko.

Sokolova úcta k Bradlu je úprimná. Vo svojich zásadách nenachádzame ničoho, čím by sme sa Štefánikovi spreneverili. Chceme, aby náš život bol ukáznený – náš bohatier rástol práve sebakáznou. Zakývali sa tróny, rozbiť sa celý verejný život, zakolísala už aj dôvera nejedného pevného – len sokolské šíky stáli a zrazené boli v pevnú bratskú jednotu, čo boli aj vzdialené ich čiastky: doma i v zajateckých táboroch. – Chceme byť odvážni – nepoznám krajšieho hesla pre život mladého človeka, ako sú slová Štefánikove: „Ja sa prebijem, lebo sa prebiť musím!“ Hviezdoslav zbásnil sokolské heslo „Prelom, preskoč, nepodlez!“ v roku 1905 pre amerických Sokolov s príkazom, aby lámali nepriateľskú svezôlu a aby v boji s cudzotou nepodľahli. Slovenské dievčatá môžu hrdo vyšíť na sokolské zástavy aj slová Štefánikove. Smelosť a tuhá vôľa bola v očiach legionárov, ktorí v Štefánikovi ctili svojho veliteľa.

Dnes, keď Sokol môže už len nad hrobom vzdávať Štefánikovi poctu, cíti, že má tým väčšiu povinnosť stáť na stráž.

Andrej Kostolný

Jednoty Považskej sokolskej župy M. R. Štefánika

Jednota SOKOL Trenčín

Vznik Jednoty

Jednota Sokol Trenčín je najstaršou aktívnou telocvičnou jednotou, pôsobiace v Považskej sokolskej župe M. R. Štefánika v Trenčíne. Jej formovanie sa začalo už koncom roku 1918. V pohnutom roku 1918 prednášal o Sokole a sokolstve v Trenčíne člen Sokola v Nymburku profesor Bohuslav Hnátek. Prednáška sa konala 29. decembra 1918 v preplnenej dvorane hotela Alžbeta (Elisabeth). Vyvolala veľký ohlas medzi obyvateľmi mesta Trenčín, ktorým boli blízke demokratické zásady sokolstva, vyjadrené v heslách "Rovnosť - voľnosť - bratstvo" a "V zdravom tele zdravý duch". Krátko na to sa začalo s prípravou valného zhromaždenia. Členmi prípravného výboru valného zhromaždenia sa stali významné osobnosti trenčianskeho verejného života Dr. Karol Štúr, verejný notár a predseda Slovenskej národnej rady v Trenčíne; Igor Pietor, riaditeľ meštianskej banky a dr. Jozef Minárik, trenčiansky župan. Hneď po prvej schôdzi výboru sa začali cvičebné hodiny mužskej zložky pod vedením náčelníka R. Strýčka. Ženy začali cvičiť o mesiac neskôr s náčelníčkou H. Melfelberovou. Cvičilo sa v prenajatých priestoroch dnešného Gymnázia Ľ. Štúra.

Rozvoj Jednoty SOKOL

Okrem telovýchovných odborov začali pracovať aj iné odbory ako hudobný, dramatický, spravodajský, prednáškový, od leta aj tenisový. Už v prvom období svojej existencie sa TJ podarilo zvládnuť a sklbíť telocvičné, kultúrne, spoločenské aj vzdelávacie aktivity v početných podujatiach, či už vo forme akadémií, verejných cvičení, výletov a družobných stretnutí. Hlavným cieľom bola príprava na sokolský zlet v Prahe v roku 1920. Neskôr založili trenčianski Sokoli knižnicu, ktorá mala v roku 1935 takmer 2000 zväzkov. Vychýrený bol orchester a sokolský spevokol s bohatým repertoárom, bábkový odbor s nacvičenými hrami pre deti aj dospelých. V začiatočnom období (1919-1920) dokázal divadelný súbor nacvičiť okolo 15 divadelných hier, ktorých predstavenia boli veľmi obľúbené u hercov - sokolov a zaujali aj obecnosť. TJ Trenčín mala najstaršiu vlajku "sokolský prápor", ktorú dostali darom 15. augusta 1920 od Kornélie Štúrovej (manželky K. Štúra). Zhotovili ju a vyšivali slovenské ženy - Sokolky. Cieľom sokolov bolo i vybudovanie vlastnej sokolovne. V roku 1926 sa ustanovila na jej výstavbu stavebná komisia a stavebný pozemok bol kúpený v roku 1932 na Sihoti. Výstavba sokolovne bola ukončená 15. decembra 1935, kedy bola slávnostne otvorená. Po šestnástich rokoch sa tak mohla všetka činnosť trenčianskych sokolov sústrediť pod jednu strechu.

Sokolskú činnosť narušil až nástup fašizmu. V rokoch 1939 - 1945 sokolovňu okupovala polovojenská organizácia Hlinkovej gardy. Archív, knižnicu a ostatné cenné veci odcudzili a znehodnotili. Odborné knihy a literatúra cvičiteľskej aj divadelnej knižnice sa verejne ničili a pálili. Podobný osud postihol aj sokolský archív. Sokol-

ské ideály boli zneuctené. Po II. svetovej vojne sa činnosť TJ Trenčín obnovila 21. januára 1946. Pôsobenie trvalo krátko, len do roku 1948. Posledným verejným vystúpením bol XI. Vsesokolský zlet v Prahe, na ktorom sa z Trenčína zúčastnilo 414 sokolov zo 600 členskej základne. Po nástupe KSČ, vedúcej sily spoločnosti, sa všetko zmenilo. Členovia Sokola boli degradovaní, vytlačení z verejného života na okraj spoločnosti. Sokolovňu prebral spolok zjednotenej telovýchovy - TTS Trenčín, čím činnosť Sokola v Trenčíne bola ukončená.

Obnovenie činnosti Jednoty Sokol Trenčín.

Jednota Sokol Trenčín bola znovu zaregistrovaná 3. októbra 1990. Sokolovňu sme prevzali od TTS Trenčín 1. februára 1991. Začalo sa na troskách, bez finančných prostriedkov, ľudský potenciál pozostával z hrstky nadšencov: Rudolf Zaťovič, Ctibor Svatík, Jaromír Šinka, Milica Svatíková, Vladimír Chovan, Štefan Brtiš, Juraj Hrdlička a zopár cvičiteľov: Soňa Pekařová, Ľubica Naďovičová, Jela Sovová, Miroslava Rybáriková. Len pár týždňov po prevzatí budovy sokolovne začali s činnosťou aj prvé oddiely všestrannosti - deti, ženy a muži a volejbal.

V Jednote Sokol Trenčín v súčasnosti pôsobia nasledovné oddiely: deti 4-6 ročné sokolská všestrannosť - gymnastika, deti od 6 rokov sokolská všestrannosť - atletika, aerobik a pohybové skladby, zdravotná gymnastika, kalanetika, joga, volejbal, muži a basketbal.

Starostovia Jednoty SOKOL Trenčín

Prvým starostom bol Dr. Karol Štúr (1919-1924) a po ňom nasledovali: František Charvát (1925-1926), MUDr. František Toman (1927-1929), František Charvát (1930-1938), Štefan Babiak (1946-1948), Václav Pazdera (1948-1949), Rudolf Zaťovič (1991 - 2001), Ľubica Držková (2002 - doteraz).

Ing. Ľubica Držková
Starostka Jednoty SOKOL Trenčín

TJ Sokol Pobedim

Naše začiatky

Začiatky cvičenia žien v Pobedime siahajú do roku 1981. V názve našej organizácie zdôrazňujeme slovo „ženy“, pretože z historického hľadiska nebolo samozrejmosťou, aby sa na dedine ženy venovali pravidelnej športovej činnosti. Tak isto i v Pobedime bol šport doménou mužov. Myšlienku, že by mohli v zimných mesiacoch pobedimské ženy cvičiť a robiť niečo pre svoje zdravie, sa podarilo zrealizovať vďaka autorite MUDr. Veroniky Šišovskej a vtedajšej poslankyne Mgr. Lenke Mitošinkovej, za výraznej organizačnej pomoci kultúrno-sportovej komisie pri MNV v Pobedime. Činnosť „Klubu zdravia“ sa rozbehla s nečakanou aktivitou. Zakladajúcemu výboru, v ktorom boli prevažne členky vtedajšieho JRD Pobedim, sa podarilo získať priestory na cvičenie v novom kultúrnom dome. Cvičením sa rozšírilo spoločenské vyžitie pobedimských žien a pokračovalo zaregistrovaním 47 žien a dievčat do oddielu ZRTV pri TJ Pobedim. Pod odborným vedením kvalifikovanej cvičiteľky MUDr. Veroniky Šišovskej, sme sa stretávali jedenkrát týždenne. Hodiny boli zamerané na pohybovú výchovu, estetiku pohybu, aerobik a zdravotný telocvik. Na uvoľnenie boli doplnené športovými hrami a tanečnými prvkami. Tieto hodiny neboli len o cvičení. Spolu sme absolvovali prednášky zdravotnej osvety, navštívili divadlá a výstavy. Učili sme sa paličkovať, maľovať kraslice, aranžovať kvety, spievali, čítali spoločne poéziu i prózu. Širokej verejnosti najviac utkveli v pamäti nami usporiadané plesy športovcov, spojené vždy s ukážkou pódiovej skladby. Zapojili sme aj celé naše rodiny do letnej a zimnej turistiky. Zorganizovali sme dedinské spartakiádne slávnosti, športové vystúpenia pri príležitosti pobedimských hodov, súťažili sme v kolkárskych turnajoch. Nezištne sme pomáhali brigádnickou činnosťou pri spoločensky prospešných prácach v obci.

Rozkvet našej TJ

Vyvrcholením našej športovej činnosti bola účasť na hromadných vystúpeniach. Hoci sme z malej obce, aktivitou a počtom cvičení sme sa zaradili medzi krajské mestá. Cvičili sme na Spartakiáde v Prahe v roku 1985 a 1990. K sokolským myšlienkam a tradíciám sme sa prihlásili v roku 1994 a zaradili do Považskej sokolskej župy M. R. Štefánika.

Hrdo sa môžeme pochváliť ďalšími úspechmi: boli sme cvičenkami Vsesokolského zletu v Prahe v roku 1994, 2000, 2006, 2012 a posledného 2018, ktorý bol zároveň oslavou 100. výročia vzniku Československa; cvičili sme na Slovenských sokolských telovýchovných slávnostiach v Košiciach 1998, v Skalici 2004, v Trenčíne 2010 a v Gajároch 2017; boli sme účastníkmi Zletu zahraničných sokolov vo Viedni 1994, Sokolgyemu v Prahe 2000, Sokolského zletu pod Ještědom 2008; každoročne cvičíme na Festivale pódiových skladieb v Trenčíne.

V súčasnosti máme v členskej základni 25 žien a dievčat a 10 detí I. stupňa ZŠ. Spája nás radosť z pohybu, športový a kolektívny duch súdržnosti a priateľstvo. Pravidelné cvičenie žien a detí základnej školy vedie cvičiteľka

Vladimíra Žitňanská. Zároveň je aj autorkou pódiových skladieb žien a detí. Nácvik zletových skladieb vedie Jarmila Mašanová. Našu bohatú činnosť dokumentuje do kroniky už od založenia cvičenia Elena Miklovičová. Výbor TJ Sokol Pobedim – ženy pracuje pod vedením starostky Mgr. Lenky Mitošinkovej.

Okrem cvičenia sa pravidelne sa zúčastňujeme stretnutia sokolov na Veľkej Javorine, festivalu pódiových skladieb v Trenčíne. Bez nás sa nezaobíde v Pobedime žiadna kultúrna, spoločenská, športová, či brigádnická činnosť. Naše členky aktívne pracujú aj v iných spoločenských organizáciách obce a v našom kolektíve máme tiež daryne krvi ocenené Jánskeho plaketou.

Počas 38 ročnej činnosti sme dostali veľa ocenení a diplomov. Zviditeľnili sme sa v rozhlase, v televízii a prečítali sme si o sebe články v novinách. Najviac nás však teší, že sme svojim príkladom pre sokolské myšlienky a tradície dokázali nadchnúť už tretiu generáciu cvičení. Veríme, že sa o budúcnosť TJ Sokol Pobedim – ženy nemusíme obávať.

Ďakujeme

Toto všetko by nebolo možné bez nezištnej práce všetkých členiek oddielu a hlavne podpory a spolupráce zo strany vedenia Obce Pobedim, Základnej školy s materskou školou Jána Hollého v Pobedime, FK 1925 Pobedim a Považskej sokolskej župy M. R. Štefánika v Trenčíne, za čo im patrí naše poďakovanie.

Mgr. Lenka Mitošinková
starostka TJ Sokol Pobedim

Olympia pri OK Prievidza

Naše začiatky

V roku 1961 založil Ing. Ivan Veterník v Prievidzi cvičenie žien tzv. ZRTV. Tieto postupne prešli do Baníka Prievidza. Cvičilo sa v sokolovni a v telocvični na Ulici Sama Chalupku, cvičiteľom bol Ivan Veterník a pod jeho vedením cvičili ženy na náradí, s náčiním a na žinenkách.

Náš rozkvet

Postupom času, teda od roku 1982 sa začalo cvičiť v športovej hale. Tu začali pracovať cvičiteľky Jitka Hejtmánková, Beáta Veterníková a Tereza Borošková. Cvičilo sa s náradím podľa hudby a tiež jazzgymnastika. Cvičiteľka Jitka nacvičovala spartakiádne hromadné skladby žien, s ktorými sa cvičenky prezentovali nielen na miestnych spartakiádnych vystúpeniach ale aj v Prahe roku 1985 a 1990.

V roku 1990 vytvorila cvičiteľka Jitka skupinu žien, s ktorými nacvičovala pódiové skladby. S nimi sa prezentovali na rôznych športových a spoločenských podujatiach, napr. v Prievidzi v roku 1990 na majstrovstvách sveta v zápasení juniorov, na medzinárodnom turnaji v zápasení mužov v nemeckom meste Korb a v poľskom Krašniku.

V roku 1997 sa pridali do Považskej sokolskej župy a nacvičovali hromadnú skladbu „Lopta v sietke“ na slovenský sokolský zlet, ktorý sa konal v Košiciach. Tu okrem tejto skladby prezentovali aj pódiové skladby autorky Jitky Hejtmánkovej na medzinárodnom galaprograme.

Počas svojej existencie vystúpili s pódiovými skladbami v Nitre, Bratislave, Trenčíne, Liptovskom Mikuláši, Žiari nad Hronom, Trnave a tiež v Prahe a Ostrave. S pódiovými skladbami vystúpili aj na rôznych spoločenských akciách v rámci mesta Prievidza.

Na Vsesokolskom zlete v Prahe v roku 2000 vystúpili v hromadnej skladbe „To sme zase my“.

V Skalici v roku 2004 otvorili pódiovou skladbou spoločenský večer a tiež vystúpili v hromadnej skladbe „To sme zase my“. V hromadnej skladbe sa predstavili v roku 2006 v Prahe a Hradci Královom. Na európskej gymnastaře v Rakúskom Dorbirne (2009) a svetovej gymnastaře v Lausanne (2011) sa predstavili v hromadnej skladbe so švihadlami.

Medzi naše ďalšie vystúpenia patrili vystúpenia na AGE festivale v Portoroži (Slovinsko), na I. Sokolskom zlete v Gajarocho, na XVI. Vsesokolskom zlete v Prahe, kde spoluautorkou skladby „SPOLU“ bola aj Jitka Hejtmánková. Rok 2019 sa niesol v znamení Svetovej gymnastaře v Dorbirne (Rakúsko), ktorej súčasťou sme boli aj my.

Ocenenia

Významným bol rok 2008, kedy dostali od Svetového zväzu sokolstva cenu za choreografiu v skladbe „Dáždnik nielen do dažďa“.

Skladbou „My a my“ sa predstavili na Sokolskom zlete v Prahe (2012) a na Turnfeste v Manheime (2013).

Od roku 2014 sa stali súčasťou Olympijského klubu Prievidza pod názvom „Olympia“ a cvičiteľka Jitka dostala na vyhlásovaní najúspešnejších športovcov poďakovanie za vzornú reprezentáciu a prácu v rozvoji olympizmu v okrese Prievidza.

Ďalšie ocenenie od Svetového zväzu sokolstva získali v roku 2015 za skladbu „Fantázia v pohybe“ a od mesta Prievidza dostali zvláštne ocenenie za vzornú medzinárodnú reprezentáciu.

Ostatné aktivity

Pravidelne každý rok usporiadavame športové podujatie pre širokú verejnosť a naše rodiny pod názvom „Cvičí celá rodina“ a „Deň športu“ a v rámci svetových dní športu cykloturistiku a cvičenie v prírode. Naša Olympia žije bohatým športovým a spoločenským životom a stretávame sa aj na spoločných oslavách a kultúrnych podujatiach v našom meste.

Pod'akovanie

Členky Olympie sú hrdé na to, že sú členkami Považskej sokolskej župy M. R. Štefánika, s ktorou vzorne spolupracujú a majú s ňou výborné vzťahy. Ďakujem patrí hlavne starostke Považskej sokolskej župy, sestre Oľge Samákovéj, za jej neľahkú prácu pri zabezpečovaní športových akcií v rámci Slovenska a v zahraničí. Vďaka patrí aj starostke Jednoty SOKOL Trenčín, sestre Ľubici Držkovej, za jej takisto obetavú prácu. Želáme im veľa zdravia a síl pri ich ďalšej práci.

Jitka Hejtmánková
Starostka Olympie pri OK Prievidza

TJ Sokol Brezová pod Bradlom

Vznik TJ Sokol Brezová pod Bradlom

Brezová pod Bradlom sa od nepamäti žila športom. V roku 1919 bol založený Sokol v Brezovej, ktorého členovia usporadúvali akadémie, hrali futbal či nacvičovali spoločné skladby. Pravidelne sa zúčastňovali spartakiádnych vystúpení v Prahe. Silná komunita sokolských žien bola pravidelnou súčasťou športových a kultúrnych podujatí. Od roku 1979 sa pod vedením cvičiteľky a učiteľky telesnej výchovy Mgr. Edity Klandúchovej stretávali a pripravovali sa na spartakiádu do Prahy, kde úspešne vystúpilo 24 žien. Podobne vystúpili aj na spartakiáde v roku 1985. Napriek zodpovednej príprave sa cvičenkám nepodarilo zúčastniť na spartakiáde v roku 1990 z dôvodu pádu režimu, s ktorým boli pochované aj spartakiády.

Rozkvet našej telocvičnej jednoty

Aj napriek tomu sme sa pravidelne stretávali v telocvični. Keďže sa nám nedostali správy o aktívnych vystúpeniach na Slovensku, až do roku 2009 sme sa nezúčastňovali žiadnych vystúpení. Hneď ako sme sa dozvedeli, že existujú sokolské telovýchovné slávnosti, začali sme pracovať. V roku 2010 sme sa zúčastnili na sokolských slávnostiach v Trenčíne, kde sme cvičili v počte 15 žien s cvičenkami Bratislavskej župy. V Trenčíne vystúpilo aj 36 našich žiačok so skladbou „Zacvičme si s tehloú“, ktorej autorkou bola s. Schnellbachová a nacvičila ju s. Klandúchová.

Odvtedy sme sa pravidelne zúčastňovali sokolských a gymnastických podujatí. V roku 2012 sme boli v Prahe so skladbou MY A MY, ktorej autorkou je ses. Milka Fialová a v roku 2018 pri príležitosti 100. výročia vzniku Československa sme cvičili úspešnú skladbu SPOLU, ktorej autorkou je taktiež ses. Milka Fialová. Týmto cvičeniam predchádzali zocvičenia v Trenčíne, Košútoch, Gajarocho, Olomouci. Krásny zážitok máme aj z vystúpení v Riccione v roku 2016. Zúčastnili sme sa aj na sokolskom zlete v Uherskom Brode. V roku 2013 sme boli na Gymnaestráde v nemeckom Manheime. Poctivo sme sa pripravovali na svetovú gymnastradu v Helsinkách v roku 2015. Bol to nezabudnuteľný zážitok. Naposledy sme sa predstavili na svetovej gymnastrade v rakúskom Dornbirne so skladbou SPOLU.

Aktívne aj mimo pódia

Okrem športovania sa zúčastňujeme každý rok na rôznych podujatiach ako napr. stretnutie sokolov na Javorine, pomáhame pri oslavách MDD v našom meste, pri Národnom behu M. R. Štefánika v Brezovej pod Bradlom. Informácie o našich aktivitách boli prezentované aj v miestnych novinách Novinky spod Bradla a regionálnych novinách Kopaničiari expres.

Naše ďakujeme

Za to, že môžeme takto pracovať, patrí veľká vďaka Mestu Brezová pod Bradlom, firme Microstep Brezová pod Bradlom a COOP Jednota Senica, ktoré nás finančne podporujú. Veľmi pekná spolupráca je s Považskou sokolskou župou M. R. Štefánika v Trenčíne. Veľké poďakovanie patrí hlavne starostke ses. Olge Samákovéj, ktorá nám nezištne pomáha nielen informačne, ale i radami. Ďakujeme!

Mgr. Edita Klandúchová
Starostka TJ Sokol Brezová pod Bradlom

TJ Sokol Trenčianske Stankovce

História

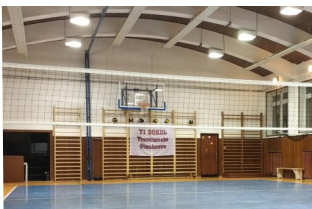
História TJ Sokol Trenčianske Stankovce sa začala písať 10. marca 1993, za účasti pätnástich členiek. Začínali sme cvičením žien pri hudbe a postupne sme sa rozrastali o jednotlivé cvičebné oddiely. Našou prvou starostkou bola v rokoch 1993 – 2000 Mgr. Ľubica Naďovičová, pod ktorej vedením sa TJ Sokol Trenčianske Stankovce začala rozvíjať a rozširovať.

Súčasnoscť

V súčasnosti má naša telocvičná jednota 122 členov, združených v nasledovných oddieloch: pohyb pri hudbe, volejbalový, 3D lukostrelecký a spevácka skupina Sokolka. Postu starostu sa od roku 2000 ujal Dušan Dutko. Počas našej činnosti sme sa zúčastnili XXII. Zletu sokola USA vo Filadelfii (1996), Zletu sokola USA v Chicago (1998), 1. Sokolských slávností v Košiciach (1998). Súčasťou našich vystúpení bola aj účasť na Vsesokolských zletoch v Prahe (2000, 2006, 2012 a 2018). Okrem tohto sme boli súčasťou Športového dňa Sokola a Sokolských slávností v Skalici (2002, 2004). Našou účasťou sme spestrili program Sokolfestu USA v Pittsburgu (2007), Sokolských hier v Trenčíne (2007), Sokolských hier Ješted v Liberci, Amerikan Sokol zlet v Texase (2009). Pri príležitosti desiateho výročia našej TJ sme pripravili program, v ktorom sa predstavili naši volejbalisti, ženy cvičiace zumbu, body pump a aerobik. Celý program bol ukončený slávnostným zhromaždením vo Veľkej sále spoločenského domu v Trenčianskych Stankovciach. Našu spolupatričnosť k Považskej sokolskej župe M. R. Štefánika podporujeme účasťou na spomienkových slávnostiach v Trenčíne, v Ivanke pri Dunaji a v Brezovej pod Bradlom. Hrdí sme cvičili na XV. Gymnaestráde v Helsinkách. Stretnutia sokolov Moravsko-Slovenského pomedzia na Veľkej Javorine obohatila naša hudobná skupina Sokolka.

Volejbalový oddiel

Volejbalový oddiel organizuje každoročne počas Obecných dní a Vianoc turnaj. Ich športové úspechy ukazujú taktiež na turnajoch v Košiciach, Drietome, Novom Meste nad Váhom, ale i v Starom Hrozenkove.

Lukostrelecký oddiel

Lukostrelecký oddiel sa venuje aj školiacej činnosti. Celoslovenský kurz lukostrelcov sa konal za účasti školiťel'ov z Nemecka. Pravidelne organizujú preteky v našom okolí a sami sa zúčastňujú rôznych pretekov a turnajov. Sme hrdí na medaile, ktoré z týchto pretekov nosia. Ema Hudecová sa stala majsterkou Slovenska detí v 3D lukostreľbe.

strelbe, majsterkou sveta v kategórii Minis a v roku 2019 získala na majstrovstvách Európy striebornú medailu. Samuel Chrastina sa stal majstrom Európy v roku 2017, titul majstra sveta v kategórii Junior získal v roku 2018 a v roku 2019 získal na majstrovstvách Európy striebornú medailu.

Spevácky oddiel Sokolka

Spevácky oddiel Sokolka reprezentuje našu TJ a obec na Agrokomplexe v Nitre, na Stretnutí sokolov na Veľkej Javorine, na vianočných koncertoch v našej obci a iných kultúrnych akciách.

Ostatná činnosť

Okrem činnosti v oddieloch sa členovia sokola podieľajú na prípravách a zúčastňujú pri každoročných kultúrnych a spoločenských podujatiach usporiadaných obcou. Nové sily čerpáme z turistických pochodov chotárom a pobytom v chorvátskych Vodiciach.

Pod'akovanie

Telocvičná jednota Sokol Trenčianske Stankovce úzko spolupracuje s Považskou sokolskou župou M. R. Štefánika v Trenčíne. Z prehľadu činnosti je zrejmé, že sa aktívne zúčastňuje na akciách organizovaných župou a v tejto spolupráci budeme ďalej pokračovať. Za spoluprácu župe ďakujeme.

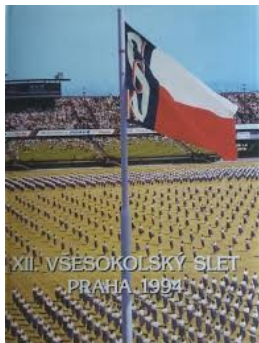
Dušan Dutko
Starosta TJ Trenčianske Stankovce

Tradícia hromadných skladieb v Považskej sokolskej župe M.R. Štefánika

Obnovené zlety

V roku 1994 sa konal v Prahe XII. Všesokolský zlet, ktorý bol sprevádzaný eufóriou z návratu pokračovania sokolskej aktivity, čo bolo vidieť aj vo vtedajšej tlači. V článku Strahov je náš sa písalo: „Nedeľný sprievod bol mohutnou odpoveďou na všetky úzkostlivé otázky. Najvremejšie boli privítaní bratia a sestry zo Slovenska, pravda je taká, že skoro celý sprievod preplakali. Rovnaké slzy sa objavili na mnohých tvárach, keď sa presne o 14:00 hodine

v utorok ozvali ťažké údery zvonov. Zneli ako hlas osudu a oznamovali svetu, že Sokol vstáva k novému životu a má k tomu dosť síl. Potom sa otvorila známa živá opona v Bráne borcov a vošli zástavníci. Zástavy staré i nové. Tie najstaršie pamätajú Tyrša. Nástupy i rozloženie celkov a tvarov dokázali, že umenie priestorovej choreografie zostalo v sokolskom prostredí nažive, a že sa ešte vylepšilo. Jednotlivé skladby odmeňovali diváci na tribúnach hlasným potleskom“.

My a zlety

Aj členky jednôt Považskej sokolskej župy M. R. Štefánika v Trenčíne nadviazali na tradíciu nacvičovania hromadných skladieb. Cvičienky sú rôzneho veku od náštročných dievčat po 80 ročné sokolky. Máme tu dcéry, mamy, ale aj staré mamy. Pravidelne sa stretávajú sa so svojimi cvičiteľkami a tie ich obetavo, s láskou a nadšením pripravujú vo svojich jednotách. V Trenčíne to bola Ing. Miroslava Rybáriková, v Prievidzi sestra Jitka Hejtmánková, v Trenčianskych Stankovciach sestra Zuzana Najmanová, v Pobedime sestra Jarmila Mašánová, v Brezovej pod Bradlom Mgr. Edita Klandúchová a aj župná cvičiteľka Mgr. Alena Suchomelová. Cvičiteľky si musia detailne naštudovať jednotlivé pohyby a choreografiu, priestorové rozloženie, a až potom môžu nacvičovať s cvičenkami skladbu. Príprava im zaberá veľa voľného času. Našťastie pre nás, spolupracujeme s autorkou Emíliou Fialovou, ktorá má dokonalé priestorové videnie, dokáže zosúladiť pohyb a priestorovú choreografiu s hudbou. Každá jej skladba je vystavaná tak, že zaujme divákov od začiatku až do konca. Skladbu má vždy perfektne rozpracovanú, podklady a popis zrozumiteľne nakreslené a popísané. Reprezentácia cvičeníek v hromadných skladbách prináša veľa úsilia pri nacvičovaní, zosúladenie si osobného a pracovného života, obetovanie času, a aj finančných prostriedkov. Predvedenie skladby a reprezentácia župy, to je ten viditeľný výsledok, ale bez výborného zázemia a organizačnej činnosti by neboli také skvelé výsledky. Župa zabezpečuje dopravu cvičeníek na podujatia, podieľa sa na zabezpečení zocvičných nácvikov, vyhľadáva vhodný priestor pre nácviky, je nápo-

mocná pri nacvičovaní, členky predsedníctva navštevujú nácviky na jednotách, je toho ale ešte viac. Všetka tá mravenčia práca sa nedá ani opísať. V Považskej sokolskej župe starostka sestra *Olga Samáková* sa stará o dokonalé organizačné zabezpečenie každej akcie. Pomáha svojimi skúsenosťami, má výborné organizačné schopnosti. Každú akciu má detailne premyslenú, stále má inovatívne myšlienky a inšpiratívne nápady. Pracuje s nadšením pre sokolské ideály. Je vzorom pre mnohých z nás.

Zletové skladby

Na XII. Všesokolskom zlete v roku 1994 v Prahe sme sa prvýkrát prezentovali veľkou celoslovenskou skladbou autoriek Evy Motlíkovej a Evy Hoffstäterovej, „**S LOPTOU V SIETKE**“. V roku 1997 sa konal XIX. Zlet Americkej obce sokolskej v Chicagu. Medzi účastníkmi svetovej sokolskej rodiny nechýbala delegácia zo Slovenska. So skladbou „**S LOPTOU V SIETKE**“ sme sa predstavili na I. Sokolských telovýchovných slávnostiach v Košliciach v roku 1997

s medzinárodnou účasťou. Vystúpili sme aj na XIII. Všesokolskom zlete v Prahe v roku 2000 so skladbou „**TO SME MY**“, autoriek Emílie Fialovej a Vlasty Ďurechovej. Emília Fialová dodnes pre nás tvorí skladby a ich obmeny. Túto skladbu autorka prispôbila pre II. Sokolské telovýchovné slávnosti v Skalici v roku 2004 pod názvom „**TO SME ZASE MY**“. Pekné zážitky doplnil krásny sprievodný program v Skalici. Na XIV. Všesokolskom zlete v Prahe v roku 2006 sme vystúpili s koedukovanou skladbou „**SLOVENSKO DO TOHO**“. S touto skladbou sme sa predviedli aj na Sokolskom zlete Pod Ještědem v Liberci v roku 2008. Upravená verzia tejto skladby hrala na III. Sokolských telocvičných slávnostiach v Trenčíne v roku 2010, ktorú organizovala Považská sokolská župa M. R. Štefánika. Pre cvičienky z Jednoty Sokol Trenčín, malo toto vystúpenie veľké čaro a význam, ale aj obrovskú zodpovednosť, lebo vystupovali na domovskej pôde. Ukázali svojim najbližším a spoluobčanom z Trenčína krásu, význam ich cvičenia, a tiež hodnoty a myšlienky Sokola. Poslednýkrát sme prezentovali skladbu „**SLOVENSKO DO TOHO**“ na 14th WORLD GYMNAESTRADA LAUSANNE JULY 2011. Výnimočnosťou tejto akcie bolo, že sme vystupovali na Olympijskom štadióne a zúčastnilo sa jej 20 000 cvičencov z celého sveta. O kvalite našej skladby nás presvedčalo aj uznanie domácich, s ktorými sme sa stretávali v uliciach krásneho mesta. Dôkazom bolo aj to, že sme vystúpili v záverečnom programe, v ktorom vystupova-

štátov z 55 zúčastnených štátov. Pri každej úprave skladby akoby narastala jej kvalita. Ženy ju cvičili veľmi rady a všade zožala veľký úspech. Na III. Sokolských slávnostiach v Trenčíne v roku 2010 sme Považskú sokolskú župu reprezentovali aj veľmi zaujímavou skladbou „**DÁŽDNÍK NIELEN DO DAŽĎA**“, ktorú vytvorila Jitka Hejtmánková. Naša členka sestra Žofia Hrančová zostavila a nacvičila veľmi milú skladbu pre rodičov a detí pod názvom „**ZLATÁ BRÁNA**“. Skladba vyčarila úsmev na tvári všetkých prítomných divákov na trenčianskom štadióne a zostala dodnes v pamäti rodičov, starých rodičov, ale aj detí. V roku 2012 sa konal v Prahe *XV. Vsesokolský zlet*, kde sme sa prezentovali dvojgeneračnou skladbou matiek a dcér

„**MY A MY**“ od autoriek Emílie Fialovej, Dariny Kučerovej a Katky Kučerovej. Je to technicky náročná skladba s gymnastickými prvkami. Pôsobivá skladba chytla ženy za srdcia svojou modernosťou

i jemnosťou. Touto skladbou „**MY A MY**“ sme sa prezentovali aj na našom zahraničnom vystúpení v roku 2013 a to v nemeckom regióne Rhein-Neckar na medzinárodnom športovom festivale „Turnfest 2013“. V upravenej verzii sme úspešne prezentovali skladbu „**MY A MY**“ na 15th WORLD GYMNAESTRADA vo

finských *Helsinkách* v roku 2015. Krásna a čistá krajina navždy zostane v našich spomienkach. V roku 2016 sme sa zúčastnili 13. Festival del Sole

v Riccione v Taliansku, kde cvičenky vystupovali na pláži pri Jadranskom mori, s upravenou skladbou „**TO SME ZASE MY**“. V tom istom roku a s tou istou skladbou sa na jeseň zúčastnili aj na Festivale Golden Age Gym v Slovinskom Portoroži.

1. Sokolský zlet Sokolskej únie Slovenska a XVI. Vsesokolský zlet

V roku 2017 sa konal *I. Sokolský zlet* Sokolskej únie Slovenska v Gajarocho, kde mala premiéru nová skladba „**SPOLU**“ autoriek Mgr. Emílie Fialovej, Mgr. Dariny Kučerovej, Jitky Hejtmánkovej, Jany Kosařovej a Zdenky Šafářovej. Vystúpilo na ňom 144 cvičeníek Sokolskej únie Slovenska. Nápad bol Emílie Fialovej a jej predstava bola vytvoriť skladbu k blížiacemu sa 100. výročiu založenia

spoločnej republiky Čechov a Slovákov. Naše dva národy žili spolu, ale napriek tomu, že sme sa rozdelili ako štáty, žijeme „spolu“ ako priatelia. Autorkou úborov a ich zabezpečenie pre celú českú a slovenskú výpravu bolo v réžii starostky Považskej sokolskej župy sestry Olgy Samákovéj. Zocvičný zraz skladby „**SPOLU**“ pre cvičenky SÚS sa uskutoč-

nil 12. mája 2018 na futbalovom štadióne v Košútoch. Ďalšou prípravou na zlet bol Krajský zlet v Uherskom Brode. V roku 2018 sa konal v Prahe *XVI. Vsesokolský zlet*, ktorý bol venovaný 100. výročiu vzniku Československa. Uskutočnil sa 30.6. - 6.7.2018. Zúčastnilo sa na ňom približne 15 000 Sokolov z osemnástich štátov z celého sveta. Celé podujatie bolo naplnené priateľskou atmosférou, pozitívnymi emóciami cvičencov, ale aj divákov. Prispela k tomu aj naša skladba „**SPOLU**“, ktorá zožala obrovský úspech. Názov skladby podčiarkol aj tú skutočnosť, že v nej vystúpili spolu Sokolky a Sokoli z Čiech a zo Slovenska v počte 864 cvičencov. Atmosféru celej skladby umocnili piesne českých a slovenských spevákov. Organizácia nácvičiek bola veľmi náročná, hlavne pre autorky, ale neutíchajúci aplauz počas a po našich vystúpeniach nám všetko vynahradil. Kvalita našej skladby presvedčila organizátorov natoľko, že sme otvárali a uzatvárali oba hlavné programy. V tvárach nám žiarili pocity šťastia a radosti, ale aj hrdosť na to, že patríme do veľkej sokolskej rodiny. Tieto okamihy sme si užívali naplno. Naposledy sme vystúpili s touto skladbou v júli 2019 na 16th WORLD GYMNAESTRADA v Dornbirne, kde nás očarila atmosféra a krásna rakúska príroda. Naša skladba bola zaradená do záverečného programu.

Slovo na záver

Na záver môžeme konštatovať, že obnovená tradícia nacvičovania hromadných skladieb, napriek rôznym možnostiam športového vyžitia, je stále živá a aktuálna. Hromadné skladby vyvolávajú u divákov nadšenie a pozitívne ohlasy. Želáme si ďalšie zväčšovanie počtu našich cvičeníek a šťastie na autorov hromadných skladieb. Nech táto tradícia pretrvá a naďalej prekvitá.

Mgr. Daniela Valentová
Náčelníčka Považskej sokolskej župy

1919 / **2019**

**Program Športovej akadémie pri 100. výročí založenia Sokola
v Trenčianskom kraji, dňa 19.10.2019**

15:00

- Stretnutie hostí v banketke Mestskej športovej haly v Trenčíne

15:30

- Slávnostný nástup a otvorenie
- Podanie hlásenia starostke župy a starostke Jednoty
- Príhovor starostky župy a starostky Jednoty
- Vystúpenia športových, cvičebných a tanečných oddielov

Prestávka

- Príhovory hostí, zdravice
- Rozvinutie župnej zástavy
- Dekorácia zástav stuhami ČOS
- Uvedenie do života knihy Sokol Trenčín – 100 rokov
- Príhovor starostky župy
- Oceňovanie hostí a zaslúžilých členov
- Záver

18:00

- Raut pre pozvaných hostí

Ing. Ľubica Držková
starostka Jednoty SOKOL Trenčín

Oľga Samáková
starostka PSŽ MRŠ

Pre zábavu

	1.	2.	3.	4.	5.
1.					
2.					
3.					
4.					
5.					

1. Tajnička
2. Opuch po česky
3. Kopnutie lopty
4. Všetko v poriadku, skr.
5. MPZ Luxemburska

1.						
2.						
3.						
4.						
5.						
6.						
7.						
8.						

1. Muž. meno 26.12.
2. Tikanie
3. Ozvena
4. František, domácky
5. Súhlas
6. Orgán čuchu
7. Potreba na šitie
8. Nástroj na kosenie

3			8	7		1		
	2		5			8		9
	7	8	2				6	
		3	7	6				5
8		9				7		3
1				3	4	6		
	8				1	4	3	
4		5			7		9	
		6		9	2			1

	1	6	3				7	
2		8		9				6
			8	7			9	1
			1		7	3		8
	2	7				5	6	
5		3	4		2			
7	4			1	5			
8				4		9		2
	5				9	1	4	